

Project

Beeldkwaliteitsplan

Robijnlaan

Gemeente Cuijk

Projectnummer: 06.40.08

Initiatiefnemer

Gemeente Cuijk

Opsteller

Buro SRO

Sweerts de Landasstraat 50

6814 DG Arnhem

Contactpersoon: Guido Yntema

T (026) 35 23 125

E guido.yntema@buro-sro.nl

Datum

juli 2020

Inhoud

Inleiding 5

Aanleiding 5

Doel 5

Leeswijzer en status afbeeldingen 5

2 Huidige omgevingskenmerken 7

2.1 Ligging en karakteristiek plangebied 7

2.2 Stedenbouwkundige opzet Valuwe 7

2.3 Bestaand bebouwingsbeeld 9

3 Ambitie herontwikkeling Robijnlaan 13

3.1 Een nieuw Valuws accent 13

3.2 Bebouwingsbeeld nieuwe woningen 13

3.3 Verbijzonderingen 15

3.4 Openbare ruimte 15

3.5 Overgangen 16

4 Kavelpaspoort 19

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In januari 2020 is de omgevingsvisie Robijnlaan/Mgr. Zwijsenstraat vastgesteld waarin een stedenbouwkundig schetsontwerp is opgenomen voor de herontwikkeling van de voormalige schoollocatie aan de Robijnlaan in Cuijk. De vernieuwing van de locatie vindt plaats in de vorm van een combinatie van behoud en versterking van bestaand groen en nieuwbouw van woningen. Op basis van een omgevingsdialoog zijn twee modellen gemaakt waarvan, na een zorgvuldige afweging, door de gemeenteraad een voorkeursmodel is vastgesteld. De kern van dit plan bestaat uit een groene omlijsting met daarbinnen een uitbreiding van de maatschappelijke moestuin De Verdeliët, het handhaven van een speeltuin met gymzaal en daartussen een gedeelte met grondgebonden woningbouw.

1.2 Doel

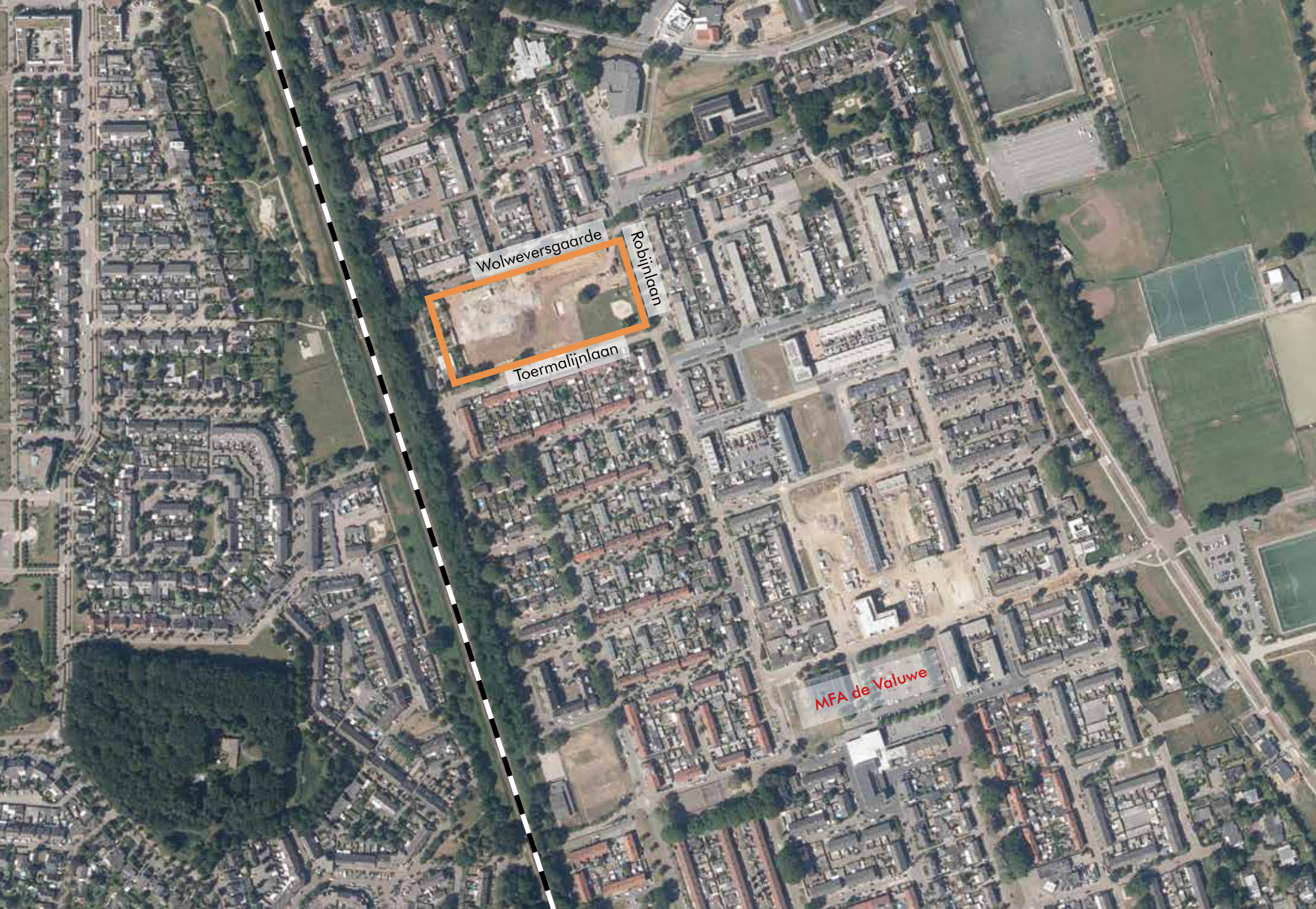
Op basis van het voorkeursmodel vindt de verdere uitwerking plaats richting een bouwplan en inrichtingsplan voor de openbare ruimte. Een van de stukken die van dit traject onderdeel gaat uit maken is voorliggend beeldkwaliteitsplan. Het is belangrijk dat de gedachten van het, mede door de bewoners opgestelde, stedenbouwkundig schetsontwerp in de uitwerking van bouw- en inrichtingsplannen concreet gestalte krijgen. Hiervoor is het beeldkwaliteitsplan opgesteld met als doel een kader te bieden waarbinnen de gewenste stedenbouwkundige, landschappelijk en architectonische uitwerking en planbeoordeling kan plaatsvinden. Dit om

de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de locatie te bevorderen. Hierbij gaat het om richtlijnen ten aanzien van stedenbouw, landschap, architectuur en de inrichting van het openbaar gebied.

1.3 Leeswijzer en status afbeeldingen

Na de inleiding geeft hoofdstuk 2 een korte beschrijving van de huidige situatie en huidige beeldkenmerken van de omgeving. Daarna volgt in hoofdstuk 3 een beschrijving van de het stedenbouwkundig voorkeursmodel en de algemene ambities voor de gewenste beeldkwaliteit. Dit betreft zowel de bebouwing als de openbare ruimte met ontwerpprincipes voor de inrichting van de straten, het openbaar groen en de overgangen tussen openbaar en privé. Tenslotte volgen in hoofdstuk 4 de meer specifieke eisen voor de nieuwbouwlocatie in de vorm van een kavelpaspoort.

In het beeldkwaliteitsplan zijn verschillende afbeeldingen opgenomen. Voor een groot deel betreffen dit inspiratiebeelden die richtinggevend zijn voor de toekomstige sfeer. Daar waar concrete eisen worden gesteld, staat dit in de criteria aangegeven. Bijvoorbeeld in maatvoering of materiaal- en soortkeuze. Bekijk de afbeeldingen dus vanuit de overkoepelende visie van het stedenbouwkundig plan en laat deze leidend zijn.

2 Huidige omgevingskenmerken

2.1 Ligging en karakteristiek plangebied

De Valuwe is een naoorlogse uitbreidingswijk met zowel sociale huurwoningen als koopwoningen, gelegen ten noordoosten van het centrum van Cuijk. De voormalige schoollocatie aan de Robijnlaan is onderdeel van de wijk en wordt globaal begrensd door de Wolweversgaarde (noordzijde) de spoorlijn (westzijde), de Toermalijnlaan (zuidzijde) en de Robijnlaan (oostzijde). Het plangebied bestaat grotendeels uit braakliggende grond waar voorheen de school was gevestigd. En deel van deze grond is tijdelijk in gebruik door Wereldtuin Verdriet als uitbreiding op de bestaande maatschappelijke moestuin op het westelijk deel van het perceel. Aan de oostzijde van het perceel is een nieuwe gymzaal in aanbouw en ligt een speeltuin met naastgelegen kunstwerk (gemetseld paard) en grasveld. Deze elementen worden ingepast in de herontwikkeling.

De directe omgeving rond de locatie bestaat voornamelijk uit rijwoningen van twee bouwlagen met een kap of een platte afdekking. Uitzondering hierop zijn twee bungalows bij de kruising Robijnlaan- Wolweversgaarde van één bouwlaag met een plat dak. Het merendeel betreft huurwoningen.

2.2 Stedenbouwkundige opzet Valuwe

Vanaf de vijftiger jaren van de vorige eeuw is de Valuwe gerealiseerd als planmatige uitbreiding van Cuijk. De Toermalijnlaan vormt de grens tussen de oorspronkelijk eerste fase van de wijk De Valuwe (jaren '50-

'60) en de latere uitbreiding in de jaren zeventig waarvan de locatie Robijnlaan onderdeel uitmaakte. De locatie huisvestte bijzondere functies: Aanvankelijk een middelbare school en een groene speelplek, later ook 'wereldtuin' Verdriet.

De wijk is fasewijs ingevuld met overwegend rechthoekige stroken- of blokverkavelingen in een noordwest-zuidoost oriëntatie. In bepaalde delen zijn bouwblokken herhaald (stempels). In de oorspronkelijke opzet werd deze structuur op enkele plaatsen onderbroken door voorzieningen zoals het centrumgebied bij de kerk en de schoollocatie aan de Robijnlaan. Begin deze eeuw is begonnen met een vernieuwing van de wijk wat geleid heeft tot aanpassingen in het middengebied en aan de randen. Deze ingrepen zijn zorgvuldig afgestemd op de bestaande situatie. Het samenspel van oud en nieuw is daarbij uitgangspunt geweest voor de kwaliteit van de wijk als geheel.

De wijk had oorspronkelijk een vrij stenig karakter met enkele geconcentreerde groenvoorzieningen en aan de randen. Het groen in de spoorzone vervult daarin een belangrijke rol in combinatie met de snelfietsroute die daarlangs komt. Voortuinen zijn vaak verhard en bij een groene inrichting is de kwaliteit daarvan wisselend. Met de herstructurering is met name in het middengebied de wijk vergroend in kwantiteit en kwaliteit. De locatie Robijnlaan biedt goede aanknopingspunten om hier

Legenda

- Woonblokken 2e fase Valuwe jaren '70
2 lagen met kap (stempelverkaveling)
- Oorspronkelijke 1e fase Valuwe jaren '50 - '60
2 lagen met kap
- Woonblokken 2e fase jaren '70
2 lagen plat
- Rijwoningen 2e fase jaren '70
2 lagen plat
- Bungalowwoningen 2e fase jaren '70
1 laag plat
- Parkje aan Robijnlaan
- Groenzone met wateropvang aan Robijnlaan
- Groenzone als afscherming spoor aan westzijde
- Te behouden boom
- Bomen (behouden indien mogelijk)
- Speelplek

ook een bijdrage aan te leveren door de ligging aan de spoorzone en het aanwezige groen (Verdeliet en speeltuin).

Wat verder opvalt is dat er bij de inrichting van de wegen weinig hiërarchie is aangebracht, doorgaande wegen zijn niet direct herkenbaar in de inrichting. Wel is er veel variatie wat heeft geleid tot een lappendeken in kleur- en materiaalgebruik. Dezelfde variatie is te zien bij de erfafscheidingen. Deze zijn naar eigen inzicht ingevuld. Muurtjes, hagen, hekken, schuttingen, alles komt voor in verschillend soort-, kleur- en materiaalgebruik.

2.3 Bestaand bebouwingsbeeld

De meerderheid van de bestaande woningen (zowel huur als koop) hebben een sobere en doelmatige uitstraling. Op zich is dit ook passend bij de periode van realisering: de 50-80'er jaren. In het gebied van de herstructurering (middengebied en rand) is weliswaar sprake van vernieuwing, maar wel aansluitend op de beeldkenmerken van de wijk. De nieuwbouw is eigentijdser en frisser gemaakt. Deze gebieden sluiten niet aan op de locatie Robijnlaan, daaromheen ligt de oorspronkelijke bebouwing. Wel is er een nieuwe gymzaal in aanbouw op de locatie zelf. Op beide zal hierna worden in gegaan.

De locatie Robijnlaan was altijd een verbijzondering in de wijk en kan vanuit dat oogpunt dat ook in de nieuwe situatie zijn. Het moet echter wel passen in de bestaande omgeving. Er moet geen detonerend effect van uit gaan. Voor een goede afstemming is daarom gekeken naar de beeldkenmerken van de bestaande buurt.

Voor de architectuur van de Valuwe is het rijenhuis het meest bepalende type. De langgerekte bouwmassa's, meestal met kap, met het kleinschalig ritme van deuren en ramen en tuintjes aan de voor- en achterzijde, zijn alom aanwezig. Kenmerkend is de eenvoudige hoofdvorm van de woningen (enkelvoudige bouwmassa's van twee bouwlagen met of zonder kap). De kap is een zadeldak parallel aan de straat zonder gemetselde schoorstenen. Het is seriematige bouw met:

- Puiengevels;
- Rasterindeling van de gevel, waarin raam- en deuropeningen zijn opgenomen;
- Geen hiërarchie tussen begane grond en verdieping, dak bedekt met pannen;
- Schoorsteen utilitaire toevoeging;
- Kopgevels nauwelijks uitgewerkt;
- Modern gevelbeeld, brede raamopeningen lopen van bouwmuur tot bouwmuur en lopen over in balkons.

De referentie aan modernisme en rationaliteit komt het sterkst tot uiting in de delen waar de rijenhuizen van een plat dak zijn voorzien. Hier beantwoordt de architectuur aan de idealen van de modernistische, 'nieuw zakelijke' architectuur.

Beide typen komen rond de locatie Robijnlaan voor met zuidelijk langs de Toermalijnlaan de rijwoningen met kappen in roodbruin metselwerken oranje pannendak. Opvallend aan deze woningen is de entreeverbijzondering met witte lijst rond de voordeur en drie uitstekende witte balken als luifel

Robijnlaan

Toermalijnlaan

Wolweversgaarde

Wolweversgaarde

boven de voordeur. Aan de Wolweversgaarde en de Robijnlaan staan overwegend woningen met plat dak in een rode baksteen en wit-beige daklijst. Kenmerkend hiervoor zijn de geel geschilderde houten delen als scheiding tussen de verdiepingen. Aan de Wolweversgaarde staan ook nog twee bungalows en woningen met een kap. Deze zijn uitgevoerd in een geel/zand kleurige baksteen met een donkerbruine dakpan.

De bebouwing op de locatie bestaat uit een kas en een schuur bij Wereldtuin Verdeliet. De schuur is een eenvoudig vormgegeven roodbruin bakstenen gebouw met een antraciet golfplaten dak. Langs de Robijnlaan is een nieuwe gymzaal in aanbouw die grotendeels bestaat uit een met hout beklede gevel in combinatie met bakstenen en groene geveldelen.

Wereldtuin Verdeliet

Ontwerp nieuwe gymzaal

3 Ambitie herontwikkeling Robijnlaan

3.1 Een nieuw Valuws accent

Belangrijk vertrekpunt voor de vernieuwing is dat er geen dissonant in de Valuwe ontstaat. Bestaand en nieuw worden met elkaar verweven wat de buurt als geheel sterker maakt. De oorspronkelijke positie als verbijzondering in de wijk biedt een goede inspiratiebron bij zowel de vernieuwing van de locatie als om de wijk toekomstbestendig te maken. Behoud en versterking van de wijk als geheel, een nieuw Valuws accent maken en duurzaamheid zijn dus de leidende thema's.

In de omgevingsvisie is op basis van een omgevingsdialoog een voorkeursmodel voor de herontwikkeling opgenomen. Voor de locatie Robijnlaan leidt dit in hoofdlijnen tot een groene omlijsting die drie plandelen aan elkaar koppelt. Eerste plandeel is de nieuwe gymzaal met aan de zuidzijde de bestaande speelplek met aangrenzend grasveld. Tevens blijft aan de andere zijde de wereldtuin Verdeliët gehandhaafd en wordt ongeveer de helft groter (circa 4.500 m²). Tussen de gymzaal-speelplek en de Verdeliët komt nieuwe woningbouw. Hiervoor geldt dat de vormgeving van de woningen in basis aansluit op de omliggende woningen, maar door in detaillering en materiaalgebruik ook bijzondere elementen toe te passen wordt benadrukt dat het om een eigentijdse en duurzame invulling gaat. Het hout en het groen op de gevel van de gymzaal vormen daarvoor een goede inspiratiebron. Op deze wijze wordt de locatie Valuws verbijzonderd.

Algemene uitgangspunten:

- De locatie als een eenheid benaderen, de drie plandelen in uitstraling (duurzaam en eigentijds) en door groen aan elkaar koppelen.
- Behoud van accenten/verbijzonderingen (kas en gymzaal) en toevoegen daarvan van bij de nieuwbouw (zie 3.3).
- Nieuwbouw presenteert zich als eenduidig totaalbeeld.
- Bij toepassing voorzieningen voor energieopwekking (zoals zonnepanelen): aanpak per blok en doordachte plaatsing bezien vanuit het woningontwerp en het straatbeeld;
- Duidelijke begrenzing en inrichting van de openbare ruimte, uniforme vormgeving van overgang privé-openbaar.
- Veilig en goed toegankelijk.

3.2 Bebouwingsbeeld nieuwe woningen

De nieuwbouw ligt in dezelfde verkavelingsrichting als de omgeving en is opgezet in een vergelijkbaar bouwblok als in de omgeving. Verschil daarmee is dat er een binnenterrein is gemaakt waar parkeren komt.

Algemene uitgangspunten nieuwbouw:

- Architectuur en kleurgebruik ondersteunt de ruimtelijke structuur, logische ruimtelijke eenheden creëren door middel van kleurgebruik en materiaal-, detaillering etc.
- Woningen van één tot twee bouwlagen met kap of een plat dak.

Drie deling plangebied met verbindend groen en verbijzonderingen

- Eenduidige dakvorm voor de gehele nieuwbouw (allemaal kappen of allemaal plat).
- De basis is hout, in combinatie met baksteen en eventueel andere duurzame, eigentijdse materialen.
- Individuele woning binnen bouwblok door detaillering herkenbaar maken (bijvoorbeeld entreeverbijzondering, gevelopdeling, etc.).
- De eindgevels maken onderdeel uit van de vormgeving. Blinde zijgevels richting de openbare ruimte zijn niet toegestaan. Toepassen van ramen in de kopgevels voor sociale controle.
- Invulling volgens kavelpaspoort in hoofdstuk 4.

3.3 Verbijzonderingen

Van oudsher heeft de locatie een bijzondere positie in de wijk door de functie (school) en het afwijkende gebouw wat er stond. Functioneel blijft dat zo door het behoud van de Verdelië, het kunstwerk (gemetseld paard) met speeltuin en door de nieuwbouw van de gymzaal. De woningbouw is weliswaar in functie en opzet gelijk aan de omgeving maar krijgt in vormgeving een verbijzondering. De woningen aan de speeltuin vormen het gezicht van de verbijzonderde nieuwbouw op de locatie.

Uitgangspunten verbijzonderingen:

- Behoud van de kas bij de Verdelië als beeldmerk van de wereldduin.
- Schuur bij de Verdelië zo mogelijk aantrekkelijkere uitstraling geven en vergroenen/verduurzamen. Het hout en het groen op de gevel van de gymzaal vormen daarvoor een goede inspiratiebron.
- Terreininrichting wereldduin is aan Verdelië zelf, moestuin karakter

staat daarbij centraal en een eenduidige haag als erfafscheiding rond de gehele tuin.

- Gymzaal conform ontwerp met houten en groene gevels.
- Speeltuin met kunstwerk als ontmoetingsplek en verbijzondering in het groen.
- De woningen aan de speeltuin manifesteren zich als het beeldmerk van de nieuwbouw en als herkenningpunt in de buurt. Dit uit zich in een architectonische verbijzondering binnen de thematiek van het geheel, bijvoorbeeld door meer/bijzondere details, een bijzonder gevelement (dakopbouw/bloemkozijn), een groengevel, etc.

3.4 Openbare ruimte

Vergelijkbaar met de bebouwing ligt de opgave voor de openbare ruimte vooral in het creëren van eenheid in de locatie en het ondersteunen van de gewenste ruimtelijke structuur. Het huidige omliggende stratenpatroon blijft gehandhaafd met nieuwe insteekwegen richting de parkeervoorzieningen bij elke functie (gymzaal, woningen, Verdelië). Parkeren vindt vooral plaats binnen de locatie en deels langs de bestaande wegen. Uitgangspunt is de groene omlijsting van de locatie zoveel mogelijk vrij te houden van parkeren en het parkeren zoveel mogelijk met groen in te passen.

Het groen koppelt de verschillende plandelen aan elkaar en draagt het in grote mate bij aan een verbetering van het woon- en leefklimaat in de Valuwe. Alle nieuw te bouwen woningen krijgen groen voor de deur. Daarnaast is er bij de speeltuin ruimte voor een ontmoetingsplek voor buurtbewoners en het organiseren van buurt evenementen. Het groen is

ook van groot belang voor de waterberging bij overvloedige regenval en het geeft verkoeling in warme dagen.

Uitgangspunten openbare ruimte:

- Als een samenhangend geheel ontwerpen, mede in samenhang met bebouwing. Dit komt tot uitdrukking in overeenkomstig gebruik van bijvoorbeeld materiaal, kleur, armaturen, bomen en/of kunstobjecten.
- Vormgeving en verbijzondering (zoals kleur- en materiaalgebruik) van de architectuur en de openbare ruimte is op elkaar afgestemd.
- De inrichting van de speeltuin onderscheidt zich ten opzichte van de rest van de openbare ruimte en is gericht op verblijf, attractief ingericht en goed en veilig toegankelijk.
- Logische eenheden creëren met een eenzelfde uitstraling: omlijsting en drie plandelen. Geen lappendeken in vormgeving en materialisatie.
- Bij insteekwegen eenduidig materiaal- en kleurgebruik voor rijbaan, parkeervakken en trottoirs.
- Parkeerplaatsen inpassen met groen (bijv. bomen en hagen).
- Locatie kwalitatief vergroenen door aanvullen van te handhaven groen, nieuw groen en natuurinclusief bouwen (integreren nestgelegenheden in bebouwing, groengevels, groendaken, etc.).
- Boomsoortkeuze inzetten voor ondersteuning ruimtelijke structuur.
- Robuust materiaal en meubilair, moet 'tegen een stootje' kunnen.
- Nutsvoorzieningen "hufferproof", integreren/combineren met andere bouwkundige elementen.
- Wijze en type verlichting ondersteunt de ruimtelijke hoofdstructuur;
- Hemelwater zoveel mogelijk oppervlakkig afvoeren en ondergronds/

verticaal infiltreren in wadi's met overloop naar schoonwaterriool.

- Toekomstbestendige inrichting, mede ten behoeve van beheer en onderhoud (zie handboek openbare ruimte gemeente Cuijk).

3.5 Overgangen

Een zorgvuldige vormgeving van overgangen tussen privé en openbaar kan een belangrijke bijdrage leveren aan de beeldkwaliteit van het plan. Het gaat zowel om erfafscheidingen als de interactie tussen bebouwing en openbare ruimte. Dit begint met uniforme erfafscheidingen grenzend aan de openbare ruimte die worden uitgevoerd in onderhoudsarme en duurzame materialen. Zijtuinen richting de straat vragen om een robuustere begrenzing, zoals een tuinmuur. De erf grenzen richting het binnenterrein en bij de entree daarvan vragen ook extra aandacht.

Uitgangspunten overgangen:

- Interactie tussen begane grond bebouwing en het groen: toevoegen van een element (zoals veranda, muurbank of haaks muurtje/scherp) in de voorgevel voor een subtiele overgang van privé naar openbaar.
- In het algemeen vormt de erfafscheiding een eenheid in vormgeving en materialisering met de bebouwing. Solide, degelijke, onderhoudsarme materialen.
- Eenduidige oplossing per eenheid.
- Langs achter- en zijtuinen grenzend aan de openbare ruimte komt een ontworpen erfafscheiding. Richting het binnenterrein met parkeren is dit een eenduidige erfafscheiding bestaande uit een met bloeiende klimplanten begroeide gebouwde constructie (bijvoorbeeld hekwerk of

muurtje in combinatie met pergola). De toepassing van klimplanten is essentieel voor de vergroening van het binnenterrein.

- Voornoemde constructie loopt door bij de entree van het binnenterrein in een samenhangend ontwerp met kopgevels en openbare ruimte.
- Bergingen staan achter de erfafscheiding of vormen, net als carports, een eenheid in vormgeving en materialisering daarmee.
- Bij kopgevels is aandacht voor afstemming erfafscheidingen met gevelopeningen en lange lengten worden onderbroken door verbijzonderingen of ander materiaalgebruik.
- De woningen hebben altijd over een voortuin/veranda/Delftse stoep en grenzen met de voorgevel dus nooit direct aan de openbare ruimte.
- Stalling afvalcontainers in de achtertuin. Ruimte reserveren voor opstelplekken in de straat, afgestemd op achterpaden.

interactie openbaar groen-wonen

erfafscheiding en parkeren geïntegreerd

groengevel

robuust materiaalgebruik

berging achter eenduidige erfafscheiding

muurbank

speeltuin attractief ingericht

binnenterrein als eenheid ontwerpen

vergroenen binnenterrein

waterberging in wadi

natuurinclusief bouwen

Robijnlaan

referenties architectuur, kleur- en materiaalgebruik bebouwing

4 Kavelpaspoort

Voor de nieuwbouw van woningen op de locatie is een kavelpaspoort opgesteld met randvoorwaarden voor bouwmassa, positionering, detaillering en uitstraling. De basis voor de invulling hiervan vormt het stedenbouwkundig voorkeursmodel uit de omgevingsvisie en de algemene uitgangspunten zoals omschreven in hoofdstuk 3.

Uitgangspunten:

- Duurzame en eigentijdse uitstraling: basis = hout, in combinatie met baksteen en eventueel andere duurzame, eigentijdse materialen en/of groen.
- Nieuwbouw presenteert zich als eenduidig totaalbeeld.
- Grondgebonden woningen van één tot twee bouwlagen met kap of een plat dak waarbij een eenduidige dakvorm geldt voor de gehele nieuwbouw (allemaal kappen of allemaal plat);
- Individuele woning binnen bouwblok door detaillering herkenbaar maken (bijvoorbeeld entreeverbijzondering, gevelopdeling, etc.).
- De eindgevels maken onderdeel uit van de vormgeving. Blinde zijgevels richting de openbare ruimte zijn niet toegestaan. Toepassen van ramen in de kopgevels voor sociale controle.
- De woningen aan de speeltuin manifesteren zich als het beeldmerk van de nieuwbouw en als herkenningspunt in de buurt. Dit uit zich in een architectonische verbijzondering binnen de thematiek van het geheel, bijvoorbeeld door meer/bijzondere details, een bijzonder gevelement (dakopbouw/bloemkozijn), een groengevel, etc.
- Parkeerplaatsen inpassen met groen (bijv. bomen en hagen).
- Richting het binnenterrein met parkeren komt een eenduidige erfafscheiding bestaande uit een met bloeiende klimplanten begroeide gebouwde constructie (bijvoorbeeld hekwerk of muurtje in combinatie met pergola). Deze constructie loopt door bij de entree het binnenterrein en is in samenhang ontworpen met kopgevels en openbare ruimte.
- Locatie kwalitatief vergroenen door aanvullen van te handhaven groen, nieuw groen en natuurinclusief bouwen (integreren nestgelegenheden in bebouwing, groengevels, groendaken, etc.).

buro-sro.nl

stedenbouw + ruimtelijke ordening + ontwikkelingsmanagement